

УДК 347.965:347.91/.95(477)

DOI 10.33244/2617-4154.3(24).2026.183-192

Н. В. Лаговська,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
Державний податковий університет*

N. V. Lagovska,

*Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Civil Law and Procedure,
State Tax University*

email: nvlagovska@i.ua

ORCID 0000-0002-1732-2351;

О. А. Пайцун,

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Державний податковий університет*

O. A. Paitsun,

*student of the second(master's)level of higher education,
State Tax University*

email: aleksandrpac44@gmail.com

ORCID 0009-0009-2008-0304

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

LEGAL REGULATION OF MEDIATION IN UKRAINE: CURRENT STATE, CHALLENGES OF PRACTICAL IMPLEMENTATION, AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT

Мета статті полягає в дослідженні сучасного стану нормативного забезпечення інституту медіації в Україні, визначенні основних проблем його практичної реалізації та обґрунтуванні перспективних напрямів подальшого вдосконалення відповідно до міжнародних та європейських стандартів.

Ця робота ліцензується відповідно до Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.

© Лаговська Н. В., Пайцун О. А., 2026

Використано загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, зокрема діалектичний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, логіко-юридичний і метод узагальнення, що забезпечило комплексний аналіз законодавства, наукових підходів і практичних аспектів функціонування інституту медіації.

Встановлено, що чинне законодавство створило належні правові передумови для розвитку альтернативного вирішення спорів і гармонізації національного правового регулювання з європейськими підходами. Водночас ефективне застосування медіації стримується недостатнім рівнем правової культури, обмеженою поінформованістю населення, нерозвиненістю інституційної інфраструктури, відсутністю цілісної системи професійної підготовки медіаторів і недостатньою інтеграцією відповідних процедур у судову практику. Обґрунтовано визначальне значення професійної етики медіатора, потреба в удосконаленні законодавства, розвитку системи підготовки фахівців, розширення мережі спеціалізованих центрів і впровадження цифрових механізмів здійснення медіації.

Доведено, що подальший розвиток інституту медіації потребує комплексного вдосконалення нормативної бази, зміцнення інституційного забезпечення, гармонізації із міжнародними стандартами та поширення практики застосування позасудових способів урегулювання спорів. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню доступності правосуддя, зміцненню довіри до правових інститутів і розвитку сучасної правової культури.

Ключові слова: *альтернативне вирішення спорів, позасудове врегулювання конфліктів, медіатор, професійна етика, європейські стандарти, правова культура, інституційне забезпечення, гармонізація законодавства.*

The purpose of this study is to examine the current state of the regulatory framework governing mediation in Ukraine, identify the key challenges associated with its practical implementation, and substantiate prospective directions for its further development in accordance with international and European standards.

The research is based on a combination of general scientific and special legal methods, including the dialectical, formal legal, comparative legal, systemic-structural, logical-legal, and generalization methods. Their application enabled a comprehensive analysis of legislation, scholarly approaches, and practical aspects of the functioning of the mediation institution.

The study establishes that the current legislative framework has created appropriate legal prerequisites for the development of alternative dispute resolution and for harmonizing national regulation with European approaches. At the same time, the effective application of mediation is constrained by an insufficient level of legal awareness, limited public understanding of its advantages, underdeveloped institutional infrastructure, the absence of a comprehensive system for the professional training of mediators, and the limited integration of mediation procedures into judicial practice. The findings substantiate the pivotal role of professional ethics in mediation and emphasize the necessity of improving the legislative framework, developing professional training programmes, expanding the network of specialized mediation centres, and implementing digital mechanisms for mediation.

The study demonstrates that the further development of mediation requires a comprehensive improvement of the regulatory framework, strengthening institutional support, harmonization with international standards, and wider application of out-of-court dispute settlement mechanisms. The implementation of these measures will contribute to improving access to justice, enhancing public trust in legal institutions, and fostering the development of a modern legal culture.

Key words: *alternative dispute resolution, out-of-court dispute settlement, mediator, professional ethics, European standards, legal culture, institutional support, legislative harmonization.*

Постановка проблеми. Ухвалення 2021 року Закону України «Про медіацію» стало важливим етапом у розвитку альтернативних способів врегулювання спорів. Цей нормативно-правовий акт став наслідком тривалого наукового й професійного обговорення, а також відповіддю на потребу в приведенні національного законодавства у відповідність до європейських стандартів [1]. Медіація визначається як ефективний механізм, здатний знизити навантаження на судову систему, сприяти розвитку культури конструктивного діалогу та забезпечити більш гнучке й результативне врегулювання конфліктів.

Наступним важливим кроком у становленні інституту медіації стало нормативне закріплення її правових засад у цивільному, сімейному та господарському судочинстві, що узгоджується з положеннями Директиви ЄС 2008/52/ЄС про деякі аспекти медіації в цивільних і комерційних справах [2]. Це створило належне правове підґрунтя для інтеграції України до європейського правового простору та розширило можливості учасників спору щодо вибору способу захисту своїх прав.

Водночас, незважаючи на законодавче врегулювання, залишається низка проблем, які стримують ефективне використання медіації. Серед них потрібно виокремити недостатній рівень правової культури населення та довіри до цього інституту, відсутність належної системи професійної підготовки й сертифікації медіаторів, а також недостатній рівень інтеграції медіації в судову практику. Крім того, актуальності набувають питання забезпечення оптимального співвідношення між добровільністю проведення процедури та її ефективністю, а також визначення меж державного регулювання діяльності медіаторів.

Отже, дослідження актуальних питань правового регулювання медіації в Україні є вагомим передумовою комплексного аналізу законодавчих, інституційних і практичних аспектів її функціонування. Це дає змогу оцінити перспективи подальшого розвитку медіації як правового інституту, що сприяє утвердженню принципів верховенства права, підвищенню доступності правосуддя та становленню сучасної правової культури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження правового регулювання медіації в Україні впродовж останніх років характеризуються активним розвитком наукових підходів до визначення її правової природи, організаційних засад функціонування, етичних стандартів діяльності медіатора та перспектив імплементації міжнародного досвіду. Сучасні наукові праці охоплюють як теоретичні аспекти становлення медіації, так і практичні проблеми її застосування в різних сферах правовідносин.

Питання професійної етики медіатора посідають одне з центральних місць у сучасних дослідженнях. Так, К. Токарева в статті «Теоретико-правовий аналіз етичних засад діяльності медіатора» (2020) визначила фундаментальні передумови ефективності

медіаційної процедури та забезпечення довіри сторін [3]. Подальший розвиток цієї проблематики знайшов відображення в працях В. Ю. Горелової. У статті «Поняття та зміст професійної етики медіатора» (2024) [4], де авторка систематизувала принципи професійної етики, акцентувавши увагу на добровільності, неупередженості, конфіденційності та незалежності медіатора. У дослідженні «Етична парадигма юридичної медіації» (2025) [5] запропоновано сучасне концептуальне бачення взаємозв'язку правових і моральних засад медіації як інструменту формування правової культури.

Близьких висновків у роботі «Професійна етика медіатора: між нормою і довірою» дійшли О. А. Ільницька та С. В. Дяченко (2023), які розглядають професійну етику медіатора крізь призму співвідношення нормативних вимог і суспільної довіри, підкреслюючи визначальну роль етичних стандартів у забезпеченні авторитету інституту медіації. А в статті «Медіація в діяльності юридичних клінік» (2023) [6] ці автори дослідили особливості застосування медіації в діяльності юридичних клінік, обґрунтували доцільність використання медіації як складової надання безоплатної правової допомоги та практичної підготовки майбутніх правників, також звернули увагу на колізії між законодавством про медіацію та безоплатну правову допомогу, а також наголосили на потребі в удосконаленні нормативно-правового регулювання діяльності юридичних клінік. Окрему увагу приділено можливості здійснення медіації студентами й працівниками юридичних клінік за умови проходження ними відповідної професійної підготовки.

Практичним аспектам застосування медіації присвячено доповідь Н. П. Бондаренко (2022) «Медіація як ефективний засіб мирного врегулювання конфліктів» на міжнародній конференції [7], у якій медіація охарактеризована як ефективний спосіб мирного врегулювання конфліктів, що забезпечує добровільність, взаємовигідність досягнутих домовленостей і збереження конструктивних відносин між сторонами.

Вагомий внесок у розвиток порівняльно-правових досліджень зроблено М. Б. Кравчик у роботі «Світовий досвід функціонування медіації» (2021), яка проаналізувала світовий досвід функціонування медіації та обґрунтувала доцільність використання найкращих зарубіжних практик під час удосконалення українського законодавства [8].

У цьому самому напрямі свої наукові пошуки спрямували В. Мазур, Н. Полішко та А. Задорожна й опублікували результати дослідження в статті «Application of mediation in civil proceedings in Ukraine and the Federal Republic of Germany» (2025) [9], де на основі порівняння правового регулювання України та Федеративної Республіки Німеччина визначено перспективні напрями розвитку судової медіації, удосконалення професійної підготовки медіаторів і гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами.

Особливості використання медіації під час вирішення публічно-правових спорів дослідила Н. В. Шелевер у статті «Роль медіації при вирішенні публічно-правових спорів: досвід України, Великобританії та ЄС» (2025), де обґрунтувала доцільність ширшого впровадження медіаційних процедур у сфері публічного адміністрування [10].

Окремий напрям сучасних досліджень стосується розвитку інституційного забезпечення медіації. Так, І. М. Доляновська в науковій публікації «До питання створення реєстру медіаторів в Україні: теоретико-правовий аспект» (2023) обґрунтовує потребу в створенні

єдиного реєстру медіаторів як складової професіоналізації діяльності медіаторів, підвищення якості медіаційних послуг і забезпечення відкритості цього інституту [11].

Теоретичні питання співвідношення державного та недержавного регулювання медіації розкрито в праці «Регулювання медіації: перетин офіційного та неофіційного права» Н. Крестовської та Д. Щамбури (2021), які доводять, що ефективне функціонування медіації можливе лише за умови оптимального поєднання нормативно-правового регулювання та механізмів професійного самоврядування [12].

Важливе місце серед новітніх досліджень займає праця Н. Мазаракі та Т. Цувіної «Створення ефективної моделі медіації у випадках порушень прав людини бізнесом: приклад України» (2023), присвячена створенню ефективної моделі медіації у випадках порушення прав людини бізнесом. Автори доводять, що використання медіаційних механізмів у сфері захисту прав людини відповідає міжнародним стандартам відповідального ведення бізнесу та сприяє формуванню більш ефективних способів позасудового врегулювання конфліктів [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний науковий доробок, результати проведених досліджень переважно зосереджені на окремих аспектах функціонування медіації: професійній етиці медіатора, міжнародному досвіді, інституційних механізмах забезпечення медіації, розвитку судової медіації або її застосуванні в окремих категоріях спорів. Водночас недостатньо комплексно досліджено сучасний стан правового регулювання медіації в Україні з урахуванням одночасного аналізу нормативно-правових, організаційних, етичних і практичних аспектів її функціонування. Потребують подальшого наукового осмислення питання гармонізації національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами, удосконалення професійної підготовки медіаторів, розширення практики застосування медіації в різних категоріях спорів і цифровізації медіаційних процедур. Саме вирішенню зазначених питань присвячено це дослідження.

Метою статті є комплексне дослідження сучасного стану правового регулювання медіації в Україні, аналіз її нормативно-правових та етичних засад, визначення проблем практичного впровадження інституту медіації, а також обґрунтування перспектив його подальшого розвитку з урахуванням міжнародних і європейських стандартів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**: проаналізувати нормативно-правові засади функціонування медіації в Україні; охарактеризувати відповідність національного законодавства міжнародним та європейським стандартам у сфері медіації; дослідити етичні й професійні засади діяльності медіатора як передумову ефективності медіаційної процедури; визначити основні проблеми практичного впровадження медіації в Україні; окреслити перспективні напрями розвитку інституту медіації та сформулювати пропозиції щодо вдосконалення його правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання медіації в Україні перебуває на стадії активного формування. Важливим етапом становлення цього інституту стало ухвалення 2021 року Закону України «Про медіацію» [1], який закріпив правові засади функціонування альтернативного вирішення спорів відповідно до європейських і міжнародних стандартів. Нормами цього Закону визначено фундаментальні принципи медіації, зокрема добровільність участі сторін, конфіденційність процедури, їх

рівноправність, неупередженість медіатора та спрямованість процесу на досягнення взаємоприйняттого рішення.

Водночас практика застосування медіації в Україні досі не набула системного характеру. Такий стан зумовлений низкою об'єктивних чинників, серед яких недостатній рівень правової культури населення, обмежена обізнаність громадян щодо переваг медіації, відсутність розвиненої інституційної інфраструктури, а також недостатньо сформована система професійної підготовки медіаторів. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває розроблення сучасних освітніх і методичних матеріалів, спрямованих на формування професійних компетентностей майбутніх фахівців у сфері медіації.

Важливу роль у розвитку теоретичних і практичних засад медіації відіграли наукові праці В. Ю. Горелової, де узагальнено концептуальні основи та особливості нормативно-правового регулювання інституту медіації; визначено етичні стандарти професійної діяльності медіатора; зібрано кейси, які сприяють виробленню практичних навичок застосування медіації під час моделювання конфліктних ситуацій [4]. Отже, сучасний стан правового регулювання медіації в Україні характеризується одночасним існуванням вагомих нормативних досягнень і практичних проблем, що потребують комплексного вирішення.

Основу нормативно-правового регулювання медіації в Україні становить Закон України «Про медіацію» від 16 листопада 2021 року. Він визначає правові засади проведення медіації, встановлює правовий статус медіатора, його права та обов'язки, а також закріплює основоположні принципи здійснення медіаційної процедури. Особливого значення набувають положення щодо добровільності участі сторін, забезпечення конфіденційності процесу та рівності його учасників, які повною мірою відповідають міжнародним стандартам альтернативного вирішення спорів [1].

Національне законодавство у сфері медіації значною мірою сформоване з урахуванням положень Директиви ЄС 2008/52/ЄС, яка встановлює основні засади застосування медіації в цивільних і комерційних справах; передбачає забезпечення доступності медіаційної процедури для учасників спору, можливість надання медіаційним угодам судового підтвердження та потреби в належній професійній підготовці медіаторів [2]. Узгодження національного законодавства із зазначеними положеннями є важливою складовою процесу європейської інтеграції України.

Водночас вагомим міжнародним орієнтиром для розвитку вітчизняного законодавства є Модельний закон ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну медіацію та міжнародні угоди, укладені за результатами медіації [14]. Його положення закріплюють універсальні принципи й процедурні підходи, що можуть бути використані під час подальшого вдосконалення національної нормативно-правової бази. Проте чинне законодавство України не забезпечує повноцінної інтеграції медіації в систему судочинства. Зокрема, відсутність чітко визначених механізмів взаємодії судів із медіаторами, а також недостатній розвиток мережі спеціалізованих центрів медіації істотно обмежують можливості широкого застосування цього інституту на практиці.

Зауважимо, що нормативно-правове забезпечення медіації в Україні продовжує формуватися та потребує подальшого вдосконалення з урахуванням європейських і

міжнародних стандартів, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування цього інституту та його ефективній інтеграції в національну правову систему.

Важливою складовою функціонування інституту медіації є етичні та професійні засади діяльності медіатора. Саме вони забезпечують належний рівень довіри учасників до процедури та гарантують дотримання принципів справедливості, неупередженості й рівноправності сторін. У сучасній науковій літературі професійну етику медіатора розглядають як сукупність основоположних принципів, серед яких конфіденційність, добровільність, нейтральність і спрямованість на врахування інтересів сторін. Дотримання цих засад створює відповідні умови для конструктивного діалогу та взаємної поваги, без яких досягнення мети медіації є неможливим.

Досліджуючи етичні стандарти медіації, В. Ю. Горелова систематизувала базові принципи діяльності медіатора та обґрунтувала їх роль у становленні професійної культури медіації; виділила актуальні проблеми, пов'язані із здійсненням медіації в цифровому середовищі: питання захисту персональних даних, ідентифікації учасників процедури та забезпечення конфіденційності; запропонувала концептуальний підхід до поєднання правових і моральних засад медіації, орієнтований на утвердження правової свідомості, що ґрунтується на принципах діалогу, відповідальності та соціального партнерства [5]. Отже, етичні й професійні стандарти діяльності медіатора є не лише відповідною умовою результативності медіаційної процедури, а й важливим чинником розвитку правової культури в Україні та сприяють зміцненню суспільної довіри до інституту медіації.

Практична реалізація медіації в Україні супроводжується низкою проблем, які стримують її поширення як ефективного способу альтернативного вирішення спорів [7]. Незважаючи на сформовану законодавчу базу, використання медіації не набуло популярності серед громадян та суб'єктів господарювання.

До основних чинників, що перешкоджають розвитку медіації, належать недостатня обізнаність населення щодо можливостей і переваг цієї процедури порівняно із судовим розглядом, недостатньо розвинена інституційна інфраструктура, зокрема обмежена кількість центрів медіації при судах і закладах вищої освіти [9], відсутність цілісної системи професійної підготовки медіаторів, що негативно впливає на якість надання відповідних послуг і рівень довіри до них, а також недостатня інтеграція медіації в судову практику (коли суди рекомендують сторонам звертатися до процедури медіації як альтернативного способу врегулювання спору) [11].

Подальший розвиток медіації в Україні пов'язаний із реалізацією кількох взаємопов'язаних напрямів. Насамперед це вдосконалення системи освітньої та професійної підготовки через запровадження програм сертифікації медіаторів і внесення навчальних дисциплін із медіації до освітніх програм юридичних та соціогуманітарних спеціальностей [12]. Не менш важливим є інституційний розвиток, що передбачає розширення мережі центрів медіації, зокрема при судах, органах місцевого самоврядування та закладах вищої освіти. Значну роль також відіграє міжнародне співробітництво, яке полягає у використанні досвіду держав Європейського Союзу та рекомендацій міжнародних організацій (UNCITRAL, GRECO, Рада Європи) для вдосконалення національного

законодавства й практики його застосування [10]. Окремим перспективним напрямом є цифровізація медіаційної діяльності, що передбачає розвиток онлайн-медіації та розширення доступності відповідних процедур для широкого кола учасників, особливо в умовах воєнного стану й післявоєнного відновлення [8].

Вважаємо, що перспективи подальшого розвитку медіації в Україні безпосередньо залежать від комплексної реалізації законодавчих змін, удосконалення системи професійної підготовки та належної інституційної підтримки. Ефективне впровадження зазначених заходів сприятиме становленню сучасної правової культури, що ґрунтується на принципах конструктивного діалогу, партнерства та взаємної відповідальності.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що інститут медіації в Україні перебуває на етапі активного розвитку й потребує подальшого комплексного вдосконалення. Незважаючи на сформовану законодавчу основу, яка створює належні правові передумови для функціонування медіації, її практичне застосування залишається недостатньо поширеним через низку чинників, серед яких недостатня обізнаність населення, нерозвиненість інституційної інфраструктури та відсутність цілісної системи професійної підготовки медіаторів.

Аналіз наукових праць українських дослідників підтверджує важливість етичних і професійних стандартів діяльності медіатора, а також потребу в удосконаленні сучасного освітнього забезпечення для формування професійних компетентностей майбутніх фахівців. Водночас порівняльний аналіз положень українського законодавства з нормами Директиви ЄС 2008/52/ЄС [2] та Модельного закону ЮНСІТРАЛ [14] засвідчує потребу в подальшій гармонізації національної нормативно-правової бази з міжнародними стандартами.

Отже, розвиток медіації в Україні має важливе стратегічне значення для вдосконалення національної правової системи та утвердження сучасної правової культури, заснованої на принципах діалогу, партнерства й відповідальності. Подальше поширення медіації сприятиме зниженню навантаження на судову систему, зміцненню довіри суспільства до правових інститутів і послідовному впровадженню європейських підходів до врегулювання правових конфліктів.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що інститут медіації в Україні має значні перспективи розвитку як дієвий механізм альтернативного вирішення спорів. Важливим етапом становлення його правового регулювання стало ухвалення Закону України «Про медіацію», який сформував нормативну основу функціонування цього інституту. Водночас практика реалізації його положень свідчить про потребу в подальшому вдосконаленні законодавчого та інституційного забезпечення медіації.

Опрацювання нормативно-правових актів і наукових джерел засвідчило, що ефективний розвиток медіації можливий за умови: подальшої гармонізації національного законодавства з європейськими та міжнародними стандартами; удосконалення нормативного закріплення етичних і професійних засад діяльності медіатора; розвитку інституційної інфраструктури та системи професійної підготовки медіаторів; підвищення рівня правової культури населення й зміцнення довіри до позасудових способів урегулювання правових конфліктів.

Медіація є перспективним інструментом підвищення ефективності захисту прав та інтересів учасників правовідносин, оскільки її застосування сприяє зменшенню навантаження на судову систему, розвитку культури діалогу й партнерської взаємодії, а також утвердженню європейських правових цінностей. У зв'язку з цим подальший розвиток інституту медіації в Україні має важливе стратегічне значення для зміцнення принципу верховенства права та підвищення ефективності функціонування національної правової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про медіацію : Закон України від 16 листоп. 2021 р. № 1875-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2022. № 2. Ст. 15. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
2. Directive 2008/52/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters. *Official Journal of the European Union*. 2008. L 136. P. 3–8.
3. Токарева К. Теоретико-правовий аналіз етичних засад діяльності медіатора. *Вісник АПСБТ*. 2020. № 3–4. С. 70–79. URL : https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_3-4_2020-70-79.pdf
4. Горелова В. Ю. Поняття та зміст професійної етики медіатора. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. DOI : <https://doi.org/10.54477/LH.25192353.2023.4.pp.34-38>
5. Горелова В. Ю. Етична парадигма юридичної медіації. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2025. № 6 (36). С. 442–458. DOI : [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6\(36\)-442-458](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-6(36)-442-458)
6. Ільніцька О. А., Дяченко С. В. Медіація в діяльності юридичної клініки. *Ірпінський юридичний часопис*. 2023. № 3 (12). С. 104–113. DOI : [https://doi.org/10.33244/2617-4154-3\(12\)-2023-104-113](https://doi.org/10.33244/2617-4154-3(12)-2023-104-113)
7. Бондаренко Н. П. Медіація як ефективний засіб мирного врегулювання конфліктів. *Актуальні проблеми екстремальної та кризової психології* : зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. Дніпро, 2022. С. 11–15.
8. Кравчик М. Б. Світовий досвід функціонування медіації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 119–123. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-10/28>
9. Mazur V., Polishko N., Zadorozhna A. Application of mediation in civil proceedings in Ukraine and the Federal Republic of Germany. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2025. Vol. 30, No 2. P. 66–75. DOI : <https://doi.org/10.63341/naia-herald/2.2025.66>
10. Шелевер Н. В. Роль медіації при вирішенні публічно-правових спорів: досвід України, Великобританії та ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2025. Випуск 92 : частина 3. С. 417–422. DOI : <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.92.3.60>

11. Доляновська І. М. До питання створення реєстру медіаторів в Україні: теоретико-правовий аспект. *Legal Bulletin*. 2023. № 1 (7). С. 56–63. DOI : <https://doi.org/10.31732/2708-33X-2023-07-56-63>
12. Крестовська Н., Щамбура Д. Регулювання медіації: перетин офіційного та неофіційного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 1. С. 352–356. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-1/88>
13. Мазаракі Н., Цувіна Т. Створення ефективної моделі медіації у випадках порушень прав людини бізнесом: приклад України. *Business and Human Rights Journal*. 2023. Т. 9, № 1. С. 129–149. DOI : <https://doi.org/10.1017/bhj.2023.34>
14. United Nations Commission on International Trade Law. UNCITRAL Model Law on International Commercial Mediation and International Settlement Agreements Resulting from Mediation. New York : United Nations, 2018. URL : https://uncitral.un.org/en/texts/mediation/modellaw/commercial_conciliation

Дата надходження 05.08.2026

Дата прийняття після рецензування 10.08.2026

Дата рекомендації 27.08.2026

Дата публікації 30.09.2026